**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2025/660
**KARAR NO :** 2026/28
**KARAR TR :** 12/01/2026

**ÖZET**: Davacının 5901 sayılı Kanunun 44. maddesi kapsamında çok vatandaşlığı ile Irak ülkesinde yapmış olduğu evliliğin Türkiye nüfus kayıtlarına işlenmesi istemiyle açtığı nüfus işlerine ilişkin davanın ADLİ YARGI YERİNDE yerinde görülmesi gerektiği hk.

**K A R A R**

**Davacı :** N. M.
**Vekili :** Av. R. K.
**Davalı :** İçişleri Bakanlığı (Van İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü)

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Davacı vekili, Türkiye Cumhuriyeti ve Irak vatandaşı olan müvekkil tarafından, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 44. maddesi kapsamında çok vatandaşlığı ile Irak ülkesinde yapmış olduğu evliliğin nüfus kayıtlarına işlenmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin 13/12/2024 tarih ve E-64115873-123-132519 sayılı Van Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü işleminin iptali ve nüfus kaydının talebi yönünde düzeltilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. İdari Yargıda**

2. **Van 5. İdare Mahkemesi 07/02/2025 tarih ve E.2024/1886, K.2025/309 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın adli yargıda görülmesi gerektiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş; bu karara karşı yapılan istinaf başvurusu Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesinin 15/04/2025 tarih ve E.2025/441, K.2025/756 sayılı kesin kararı ile esastan reddedilmiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Uyuşmazlıkta, UYAP sistemi üzerinden Van 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/11/2023 tarih ve E:2023/657, K:2023/1196 sayılı kararının incelenmesi neticesinde, "Buna göre dosya içerisindeki bilgi ve belgeler ile iddianın ileri sürülüş şekline göre Türk vatandaşı olan davacının Hakkari ili, Şemdinli ilçesi, Öveç mahallesi cilt no:16 hane no: 5 birey sıra no: 64 te nüfusa kayıtlı, 50413010486 T.C. Kimlik numaralı, M. ve M. oğlu 27/11/1984 doğumlu N. M. olduğu, nüfus kaydına göre, davacının kardeşleri, anne ve babasının da kayıtta yer aldığı, aynı kişi olduğu ileri sürülen Niyazi Murad Ahmed'in Irak'taki kayıtlarında ise Murad ve M. oğlu 01.07.1982 Mergasour Erbil doğumlu olarak 198244506562 kimlik numarası ile Irak uyruklu olarak tescil edildiği dosya arasında yer alan tercümesi yapılmış nüfus kaydında görüldüğü, yine davacı vekilinin ibraz ettiği pasaport kayıtlarından da anlaşıldığı, pasaport aslının incelemesinde, pasaport fotoğrafı ile davacıya ait Türkiye Cumhuriyeti Kimlik kartında yer alan fotoğrafın aynı olduğu, yine dinlenen davacı tanıklarının*

*bu durumu doğruladıkları, yapılan kolluk araştırmasında da adı geçenin Irak ülkesinde yaşadığının tespit edildiği, bu hususunda davacının iddialarını desteklediği, bu haliyle her ne kadar iki ülke kayıtları arasında farklılıklar bulunduğu görülmüş ise de anne baba adının aynı olduğu, yine doğum tarihlerinde benzerlik bulunduğu görülmekle davacının talebinin kabulüne dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir. (Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi 2023/223E. 2023/495K.)" gerekçesiyle Türkiye'de nüfus kayıtlarında Hakkari ili, Şemdinli ilçesi, Öveç mahallesi cilt no:16 hane no: 5 birey sıra no: 64 te nüfusa kayıtlı M. ve M. oğlu, 27/11/1984 Şemdinli doğumlu (TC.No:50413010486) N. M. ile Irak Devletindeki kayıtlarda (Pasaport no: A 19639915 ) Nıyazı Murad AHMED'in aynı kişi olduğunun tespitine karar verildiği görülmekte ise de; dosyada bulunan davacıya ait Irak Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Vatandaşlık Genel Müdürlüğünce düzenlenen elektronik nüfus kayıt örneğinde; adı: Nıyazı, anne adı: Mayan, baba adı: Murad, Doğum yeri ve tarihi: Mergesor-Erbil/ 01/07/1982 olduğunun, Asliye Hukuk Mahkemesi kararının eda hükmü içermeyip sadece aynı kişi olduğuna dair tespit hükmü içerdiği, söz konusu tespit kararının ise davacı ve davalı Van İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğünce istinaf edilmemesi üzerine 09/01/2024 tarihinde kesinleştiği görülmektedir.*

*Çok vatandaşlık kaydının nüfus kayıtlarına işlenmesine ilişkin davalar da, diğer nüfus kayıt düzeltme davaları gibi kamu düzeni ile yakından ilgili bulunduğundan, hakim istekle bağlı kalmayarak, kendiliğinden de yapacağı araştırma ile elde edeceği bulgulara göre ve öteki kayıtlarla çelişki meydana getirmeyecek şekilde karar vermek zorunda olduğundan, re'sen araştırma ilkesi gereğince inceleme yapmak ve eksiklikleri gidermekle görevlidir. Bu nedenle bu gibi davalarda idarenin ret gerekçesinin ve Mahkemece verilen tespit kararı içeriğinin ve tespit hükmünün değerlendirilmesi gerekmektedir. Yukarıda aktarılan Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 85. maddesinden, çok vatandaşlığa ve farklı kimlik bilgilerine sahip olan kişinin, aynı kişi olduğuna dair Türk mahkemelerince verilmiş tespit kararını ibraz etmesi halinde, çok vatandaşlık şerhinin mutlaka nüfus kaydına işlenmesi gerektiğinin değil yeniden değerlendirileceğinin anlaşıldığı, aksi halde eda hükmü içermeyen tespit kararındaki salt aynı kişi olunduğuna dair belirleme ile yabancı kimlik kaydındaki bilgiler ile TC kimlik kaydındaki bilgiler arasındaki çelişkinin giderilemeyeceği ve doğru sicil oluşturulamayacağı, nitekim tespit davalarının, kaydın düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil edeceği, davacının evli olduğuna dair kaydın işlenebilmesi için de, öncelikle nüfus kayıtlarında çok vatandaşlığa sahip olduğuna dair açıklama bulunması gerektiği ve davaya konu kayıtların maddi hata kapsamında ele alınmasının mümkün olmadığı, "çoğun içinde az da vardır" kuralı gereğince davacının çok vatandaşlık ve Irak ülkesinde yapmış olduğu evliliğin nüfus kayıtlarına işlenmesine yönelik açtığı davada dayanak nüfus kayıtlarının da düzeltilmesine engel bulunmadığı, davacıya ait iki ülke kayıtlarının birbirini tutması ve güncel olmaları gerektiği, açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın 4721, 5901 ve 5490 sayılı Kanunların ilgili maddeleri ve bu Kanunlara dayanılarak çıkarılan Yönetmelikler uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.*

*Nitekim; benzer bir uyuşmazlığa ilişkin olarak verilen Erzurum Bölge İdare Mahkemesi Altıncı İdari Dava Dairesinin 22/01/2025 tarih ve YD İtiraz No:2025/21 sayılı kararı da aynı yöndedir. ..."*

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

4. **Van 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/09/2025 tarih ve E.2025/230, K.2025/415 sayı** ile, davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine, karar kesinleştiğinde görevli mahkemenin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

*"...Dava dosyalarının incelenmesinden, Türk vatandaşı olan ve Türkiye'de 27/11/1984 Şemdinli doğumlu olarak görünen davacının aynı zamanda Nıyazı murad Ahmed adı ile ırak vatandaşı olduğu; Van 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin, E:2023/657 ve K:2023/1196 sayılı ilamı*

*ile " aynı kişi olduğunun tespiti"ne karar verildiği; bu karardan sonra çok vatandaşlık ve Irak ülkesinde yapmış olduğu evliliğin nüfus kayıtlarına işlenmesi istemiyle yaptığı başvurunun 13/12/2024 tarih ve E-64115873-123-132519 sayılı Van Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü işlemi ile reddine ilişkin kararın iptali iptali istemiyle idari yargıda açmış olduğu davanın adi yargının görevli olduğundan bahisle verilen görevsizlik kararı üzerine mahkememize iş bu davanın açıldığı görülmüştür.*

*Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağı hükme bağlanmış; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği; 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının, asliye hukuk mahkemesinde açılacağı kurallarına yer verilmiş olduğu; nüfus davalarına yönelik olarak nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların "kayıt düzeltme" davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği; bakılan uyuşmazlığın ise, Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilemeyeceği; davacının talebinin; (Asliye Hukuk Mahkemesince verilip kesinleşen tespit kararı da eklenerek,) T.C. Nüfus Kayıtlarına, ırak vatandaşı olduğunun ve evliliğinin işlenmesine yönelik bulunduğu; davanın da, davacının talebinin İdarece reddedilmesine ilişkin, kamu gücüne dayalı, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen idari işleminden doğduğu Adana Bölge Adliye Mahkemesinin 1. Hukuk Dairesinin 2022/3629 esas 2025/303 ilamında "... Evlenmenin tescili idari bir işlem olup nüfus kaydında düzeltilmesi gereken bir husus bulunmadığından ve vatandaşlık tesisi gibi bir idari işleme esas teşkil edebilecek nitelikte adli yargıda karar verilmesi mümkün görülmediğinden yerel mahkemece verilen kararda isabetsizlik bulunmamaktadır. .." Erzurum Bölge Adliye Mahkemesinin 1. Hukuk Dairesinin 2019/1593 esas 2020/1420 karar sayılı ilamında "....Yönetmeliğin 63. maddesi ikinci fıkrasına göre ana veya babadan dolayı Türk vatandaşı olduğu iddiasında bulunan kişilerin iddiasını kanıtlayacak her türlü bilgi ve belgeyi, bu cümleden olmak üzere tıbbi raporlara dayanılarak mahkemece verilmiş olan tespit kararlarını da ibraz edebileceği, herhangi bir belge ibraz edilememesi veya ibraz edilen belgelerle iddia edilen ana ya da baba arasında bağ kurulamaması durumunda talebin reddedileceği, 85. maddesinde çok vatandaşlığa sahip olan kişinin vatandaşlık işlemleri için ibraz ettiği yabancı devlet vatandaşlığını gösteren kimlik belgesindeki bilgiler ile aile kütüğündeki kimlik bilgilerinin farklı olması halinde vatandaşlık işlemlerinin yapılmayacağı, farklı kimlik bilgilerine sahip olan kişinin, aynı kişi olduğuna dair Türk mahkemelerince verilmiş tespit kararını ibraz etmesi halinde talebinin yeniden değerlendirileceği düzenlemesine yer verilmiştir.*

*Bu düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere ana veya babadan dolayı Türk vatandaşı olduğu iddiası ile idareye başvuran kişiler mahkemece verilmiş olan tespit kararlarına da delil olarak dayanabilir. Ancak bunun için kararın tıbbi raporlara dayanılarak verilmiş olması gerekir.Ayrıca çok vatandaşlığa sahip olan kişinin vatandaşlık işlemleri için ibraz ettiği yabancı devlet vatandaşlığını gösteren kimlik belgesindeki bilgiler ile aile kütüğündeki kimlik bilgilerinin farklı olması halinde talebin kabulü için adli mercilerce verilmiş tespit kararının ibrazı gerekmektedir. Yönetmelikte belirtilen bu iki durum haricinde Türk vatandaşlığının kazanılması hususunda adli mercilerin herhangi bir görevi söz konusu değildir. .." belirtildiği üzere anlaşılmıştır. (benzer mahiyette Uyuşmazlık Mahkemesinin 2018/642 esas 2018/810 karar sayılı kararı)*

*Bu bağlamda, yukarıda da açıklandığı üzere dava konusu talebin/ ve iptali istenilen işlemin, mevzuatta öngörülen idari bir kararla çözüme kavuşturulabileceği gözetildiğinde; açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a. maddesinde belirtilen "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır...."*

5. Van 2. Asliye Hukuk Mahkemesince görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

## III. İLGİLİ HUKUK

### A. Mevzuat

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

> *"İdari dava türleri şunlardır:*
> *a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
> *b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
> *c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için ayıplan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."*

7. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"2. İspat araçları"* üst başlıklı, "*a. Genel olarak"* başlıklı 30. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

> *"Nüfus sicilinde bir kayıt yoksa veya bulunan kaydın doğru olmadığı anlaşılırsa, gerçek durum her türlü kayıtla ispat edilir."*

8. 4721 sayılı Kanun'un *"A. Genel olarak"* üst başlıklı, *"I. Sicil"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

> *"Kişisel durum, bu amaçla tutulan resmî sicille belirlenir.*
> *Bu sicilin tutulmasına ve zorunlu bildirimlerin yapılmasına ilişkin esaslar, ilgili kanunda gösterilir."*

9. 4721 sayılı Kanun'un *"IV. Düzeltme"* üst başlıklı, *"1. Genel olarak"* başlıklı 39. maddesi şöyledir:

> *"Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz."*

10. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

> "*Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar."*

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Türk vatandaşlığını kazananlar"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

> *"Kanun gereğince Türk vatandaşlığını kazananlar yetkili makam veya kurulların kararı üzerine düzenlenecek formlara uygun olarak aile kütüğüne tescil edilirler"*

12. 5490 sayılı Kanun'un "*Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

*"(1)Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.*

*(2)Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir."*

13. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

*"(1)Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:*

*a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.*

*b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.*

*c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.*

*(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."*

14. 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun *"Türk vatandaşlığının kazanılması halleri"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

*"Türk vatandaşlığı, doğumla veya sonradan kazanılır"*

15. 5901 sayılı Kanun'un *"Vatandaşlık işlemlerinde müracaat makamı ve usul"* başlıklı 37. maddesi şöyledir:

*"Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin başvurular yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekâletname ile yapılır"*

16. 5901 sayılı Kanun'un *"Çok vatandaşlık"* başlıklı 44. maddesi şöyledir:

*"Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan kişilerin, bu durumlarına ilişkin belgeleri ibraz etmeleri ve yapılacak inceleme sonucunda kayden aynı kişiler olduklarının tespiti halinde, nüfus aile kütüklerinde kayıtlarına çok vatandaşlığa sahip olduklarına dair açıklama yapılır."*

17. 5901 sayılı Kanun'un 46. maddesine dayalı olarak çıkartılan Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin *"Çok vatandaşlığa ilişkin bildirimlerde nüfus müdürlüğünce yapılacak işlemler ve uygulanacak esaslar"* başlıklı 83. maddesi şöyledir:

*"(1) Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan ve form dilekçe ile nüfus müdürlüklerine ya da dış temsilciliklere bildirimde bulunan Türk vatandaşlarının çok vatandaşlık işlemleri nüfus müdürlüklerince yürütülür.*

*(2) Bildirim üzerine nüfus müdürlüğünce, ilgili kişilerin nüfus kayıtlarında yer alan adı, soyadı, doğum tarihi ve cinsiyet bilgileri ile sahip oldukları diğer devlet*

*vatandaşlığını gösteren belgelerde yer alan kimlik bilgileri karşılaştırılır.*

*(3) Yapılan karşılaştırma sonucunda kimlik bilgilerinin uyması halinde ilgili veri giriş formu düzenlenir ve nüfus kaydına gerekli açıklama yapılır. Çok vatandaşlığa ait bildirim formuna diğer olaylar kütüğünden numara verilir ve dayanak belgeleri ile birlikte muhafaza edilir.*

*(4) Kimlik bilgilerinin farklı olması halinde bu kişilerin talepleri reddedilir.*

*(5) Yabancı devlet vatandaşlığının kazanılması sırasında yabancı ad ve soyadının seçildiğini gösteren yetkili makamlarca verilmiş belge ibraz edilmesi halinde, çok vatandaşlık işlemi yapılan kişinin nüfus kaydına almış olduğu yabancı ad ve soyadı da işlenir.*

*(6) Çok vatandaşlığa sahip olduğu halde bu yolda bildirimde bulunmayan Türk vatandaşlarının diğer devlet vatandaşlığı ile yapmış oldukları nüfus olayları, nüfus kayıtlarına işlenmez. "*

18. Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

*"Bu Yönetmeliğin amacı; kişinin doğumundan ölümüne kadar kişisel ve medenî durumuna, uyrukluğuna ve bunlarda meydana gelen değişikliklere ait doğal ve hukuki olayların belirlenmesinin, bu amaçla düzenlenmiş kütüklere yazılmasının, dış temsilciliklerce ve yetkili kurumlarca nüfus olaylarına ait dayanak belgelerini oluşturan bilgilerin merkezi veri tabanına elektronik ortamda gönderilmesinin veya tescilinin, hizmetlerin yürütülmesinde izlenecek yöntemlerin tespit edilmesinin ve uygulamada birliğin sağlanmasıdır."*

19. Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

*"Bu Yönetmelikte geçen;*

*a) Aile: Aynı soydan olup, bir aile sıra numarası altında kayıtlı olan kişiler ile onların eş ve çocuklarını,*

*b) Aile kütüğü: Nüfus olaylarına ilişkin kayıtların kâğıt veya elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,*

*...*

*e) Bekârlık hanesi: Kişinin evlenmeden önce nüfusa kayıtlı olduğu haneyi,*

*...*

*h) Dayanak belgesi: Aile kütüğüne işlenen nüfus olaylarının dayanağı olan form, tutanak, mahkeme kararı, noter senedi, doğum veya ölüm raporu gibi resmî belgeler ile bunların yedeklerini, ...*
*ifade eder."*

20. Yönetmeliğin *"Dava açma yetkisi"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

*"(1) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî kurumun göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır.*

*(2) Haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin nüfus kaydında düzeltme yapılması hâkimden istenebilir.*

*(3) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.*

*(4) Babalık veya babalığın tespiti davası adı altında açılan davalar sonucunda alınan kararlar, hukuki niteliği itibari ile değerlendirilmesinin ardından aile kütüklerine tescil edilir."*

21. Yönetmeliğin *"Maddi hata"* başlıklı 41. maddesi şöyledir:

*"(1) Aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddi hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddi hatalar Genel*

*Müdürlük ya da dayanak belgesinin bulunduğu nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir.*

*(2) Dayanak belgelerindeki bilgilerin aile kütüklerine işlenmesi sırasında yapılmış bir maddi hata söz konusu değil ise aile kütüğünün herhangi bir kaydında düzeltme veya değişiklik, mahkeme kararı ile yapılır.*

*(3) Genel Müdürlük tarafından gerekli görülmesi halinde, dış temsilciliklere kendi yaptıkları iş ve işlemlerle sınırlı olarak maddi hataları düzeltme yetkisi verilebilir."*

## IV. İNCELEME VE GEREKÇE

### A. İlk İnceleme

22. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

23. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*

*Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (…) ileri sürülebilir.*" hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak, hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

24. Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*

*(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir...*" hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

25. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

26. Olayda, adli yargı yerince, davanın görevsizlik nedeniyle reddi kararı verilip karar numarası alındıktan ve karar kesinleştikten sonra ayrıca görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına da karar verilmiştir.

27. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uyulmamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

**B. Esasın İncelenmesi**

28. Raportör-Hâkim M. UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

29. Dava, hem Türk hem de Irak vatandaşı olan davacının, çok vatandaşlığının ve Irak ülkesinde yapmış olduğu evliliğin nüfus kayıtlarına işlenmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin 13/12/2024 tarih ve E-64115873-123-132519 sayılı Van Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü işleminin iptali ve nüfus kaydının talebi yönünde düzeltilmesi istemiyle açılmıştır.

30. Dava dosyalarının incelenmesinden; Türk vatandaşı olan ve Türkiye'de 27/11/1984 Şemdinli doğumlu olarak görünen davacının, aynı zamanda N. M. A. adı ile Irak vatandaşı olduğu, Van 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2023/657 ve K.2023/1196 sayılı ilamı ile *"Hakkari ili, Şemdinli ilçesi, Öveç mahallesi cilt no:16 hane no:5 birey sıra no:64 da nüfusa kayıtlı, 50413010486 T.C. Kimlik numaralı, M. ve M. oğlu 27/11/1984 doğumlu (davacı) N. M. ile Irak vatandaşı Mergesor-Erbil doğumlu, 198244506562 vatandaşlık numaralı N. M. A. 'in aynı kişi olduklarının tespitine"* karar verildiği; bu karardan sonra davacının bu kez çok vatandaşlık ve Irak ülkesinde yapmış olduğu evliliğin Türkiye'deki nüfus kaydına işlenmesi/tescili istemiyle yaptığı başvurunun reddi üzerine dava açıldığı anlaşılmaktadır.

31. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; 4721 sayılı Kanun'un 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağı hükme bağlanmış; 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği; 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının asliye hukuk mahkemesinde açılacağı kurallarına yer verilmiş olduğu; nüfus davalarına yönelik olarak yerleşik içtihatlarda, nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların *"kayıt düzeltme"* davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği anlaşılmakla, bakılan uyuşmazlık da Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilmelidir.

32. Bu durumda davacının işbu davadaki isteminin çoklu vatandaşlık ve Irak ülkesindeki evliliğinin Türkiye'deki nüfus kaydına tescili ve bu suretle nüfus kaydının

düzeltilmesi niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

33. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Van 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun reddi ile aynı Mahkemece verilen 30/09/2025 tarih ve E.2025/230, K.2025/415 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

**V. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Van 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN REDDİ ile aynı Mahkemece verilen 30/09/2025 tarih ve E.2025/230, K.2025/415 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Rıdvan | Eyüp | Bayram | Döndü Deniz |
| GÜLEÇ | SARICALAR | ŞEN | BİLİR |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |